

Gittin Sources 7

רא"ש מסכת גיטין פרק ד סימן כ

כ מר רב יהודה אמר רב נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבד מאי טעמא כיון דתקינן רבנן פרוזבול לא שביק היתירא ואכיל איסורא והיה אומר רבינו תם זכרוננו לברכה דמהאי טעמא נאמן אפי' שלא בשבועה כי אתו לקמיה דרב אמר ליה מידי פרוזבול היה לך ואבד כגון זה פתח פיך לאלם. תנן (כתובות דף פט א) וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו. תנאי היא דתניא המוציא ש"ח צריך שיהא עמו פרוזבול דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אינו צריך^(ש) רב אלפס זכרוננו לברכה לא הביא כל זה ומתניתין שהוציא שטר חוב כתבה במקומה בפרק הכותב משמע דכיון דסתמא דמתניתין כרבי מאיר דהלכה כותיה מיהו נהגו העולם כרב וכן מסתברא^(ח) כיון דאמוראי עבדו עובדא כחכמים דברייתא יש לסמוך על זה

מרדכי מסכת גיטין פרק השולח רמז שפא

רבנן דבי רב אשי מסרו מלייהו להדדי. נראה לר"ת דהכי הלכתא ולא כהני דאמר לא כתבין פרוזבול אלא בי דינא דר' אמי ור' אסי או בי דינא דנהרדעא דהא רבנן דבי רב אשי ור' חייא בר אבא לא הוו כוליהו כבי דינא דר' אמי ור' אסי וכן מצאתי שדן הר"ם. ופסק הרא"ם בס"י דבימיהם דוקא פותחין לו למלוה כשאין יודע לטעון ואומר לו מידי פרוזבול היה לך ואבד אבל עתה בזמן הזה שאין מצוי לכתוב פרוזבול לא טענין ליה ומיהו אי טעין נאמן. וכן דן הר"ם ומצאתי משם הר"ר קופלין מוירצבורק דעתה בזמן הזה צריך לישבע שה"ל פרוזבול. וכן מצאתי בא"א משם ראב"ן ולא נהירא לראב"ה ולי הדיוט נראה מאחר שלא הזכיר האלפס בספרו נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבד שמע מינה דנ"ל דאפילו בשבועה אין נאמן דנראה לו דלא כתבין פרוזבול אלא בבי דינא דר' אמי ור' אסי או בבי דינא דנהרדעא או כרבנן דבי רב אשי ור' חייא בר אבא וכן דרך האלפס לחסר ולדלג כל מה שנראה לו שאין לפסוק כן הלכה ושוב מצאתי כן בתוס' וצ"ע דשמא סובר הלכה כרבי יוחנן דפסק הלכתא כסתם משנה ותנן בע"ח שהוציא שט"ח ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו וז"ל ר"ב בס' התרומה קבלתי ממורי קרובי ז"ל דוקא במקום שרגילין לכתוב פרוזבול אבל במקום שאין רגילין אין נאמן ואני אומר אין הלכה כרב דסתם מתניתין דפרק (*הכונס) [*הכותב] ** דלא כוותיה ומיהו יחידאה היא דלא כחכמים דהכא: דרבי נתן מנין לנושה עיין בסוף כתובות:

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף פח עמוד ב

מתני'. הוציאה גט ואין עמו כתובה - גובה כתובתה. כתובה ואין עמה גט - היא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי, וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול - הרי אלו לא יפרעו; רשב"ג אומר: מן הסכנה ואילך, אשה גובה כתובתה שלא בגט, ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול.

רמב"ם על משנה מסכת כתובות פרק ט משנה ט

[ז] אמרו גובה כתובתה, במקום שדרכם שאין כותבין שטר כתובה אלא מעידין עליו בכך בלבד וסומכין על תנאי בית דין, וזה מותר. אבל במקום שפשט המנהג לכתוב שטר כתובה צריכה להוציא שטר כתובה עם הגט ואחר כך תגבה כתובתה. ושובר, הוא זיכוי שענינו שאותו החוב כבר נפרע או נמחל. וכבר ביארנו הפרוסבול ודיניו בפרק אחרון דמסכת שביעית. ופשט הוא שחוב זה כבר עברה עליו שמטה. ומה שהכריחנו להאמין לבעל חוב באמרו אבד פרוזבולי כיון דתקינן רבנן פרוזבול לא שביק היתירא ואכיל איסורא וצריך להחרים מחמת השמטה. וכן הבעל מגו דיכיל למימר לא גרשתיה נאמן לומר אבד שוברי, אבל נשבע שבועת הסת שכבר פרע. ודע שזה שאמרנו שאשה גובה שלא בגט עיקר כתובה בלבד אבל התוספת עד שתביא עידי גרושין ואחר כך תגבה התוספת בין במקום שכותבין כתובה בין במקום שאין כותבין. ומה שאמרנו לעיל שאם הוציאה גט במקום שאין כותבין כתובה גובה כתובתה אינו אלא בעיקר כתובה בלבד אבל התוספת דוקא עד שתוציא שטר כתובה או עדים שמעידים בה, והלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

[ח] כתובתה קיימת, כלומר עיקר כתובה מנה מאתים. אבל תוספת אינו חייב אלא אם כן חייב עצמו בה אחרי שהגיע לגיל שיכול לחייב עצמו.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כד

המוציא שטר חוב אחר שביעית ואין עמו פרוזבול אבד חובו, ואם אמר היה לי ואבד נאמן, שמזמן הסכנה ואילך בעל חוב גובה שלא בפרוזבול, ולא עוד אלא כשיביא בעל חוב את שטרו או כשיבוא לתבוע במלוה על פה אומרים לנתבע שלם

לו, ואם טען הנתבע ואמר איה פרוזבול שלו, אומרים לתובע היה לך פרוזבול ואבד אם אמר הן נאמן, ואם הודה שלא כתב פרוזבול אבד חובו והיתומים אינן צריכין פרוזבול.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כו

טען הנתבע ואמר מלוה יש לו אצלי, והתובע אומר לא כי אלא הקפת חנות היא שאינה נשמטת שהרי לא זקפתי מלוה ה"ז נאמן, שהרי אם ירצה יאמר מלוה היתה ופרוזבול היה לי ואבד, שכיון שתקנו חכמים פרוזבול חזקה היא שאין אדם מניח דבר מותר ואוכל דבר אסור.

כסף משנה הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כד

[כד] המוציא שטר חוב וכו' ואם אמר פרוזבול היה לי ואבד וכו'. ולא עוד וכו' אומרים לתובע היה לך פרוזבול ואבד וכו'. מימרא פרק השולח (דף ל"ז):
ומ"ש שמזמן הסכנה ואילך וכו'. משנה ס"פ הכותב (כתובות פ"ט) ב"ח שהוציא ש"ח ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו רשב"ג אומר מן הסכנה ואילך וכו' ב"ח גובה שלא בפרוזבול ונראה מדברי רבינו כאן ובפירוש המשנה שהוא מפרש שבזמן הסכנה דהיינו שגזרו עכו"ם גזירה על המצות היו יריאים לשמור פרוזבוליהם התקינו שיהא המלוה נאמן לומר פרוזבול היה לי ואבד ואף על פי שעבר הגזירה נאמן לומר פרוזבול היה לי ואבד שלא לחלק בין זמן לזמן ור"ש בן גמליאל מפרש הוא והלכה כמותו ואת"ל שהוא חולק הא קי"ל כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו:
והיתומים אינם צריכים פרוזבול. מימרא בפרק השולח (דף ל"ז):